

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

Monachii [u.a.], 1749

Caput VI. Ad ea, quæ objiciunt Jansenistæ, responsio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83656)

oppositam Innocentius X. auctoritate sua proscripserit.

Haecenus videri potest quaestionem in solo dogmate versari. Veruntamen ubi post Innocentii decretum Jansenistae spargere coeperunt quinque propositiones in sensu Auctoris non fuisse proscriptas; Clerus Gallicanus die 28. Martii anno 1654. iterum haec ad Pontificem conscripsit: Nos in hac Urbe Parisiensi congregati censuimus, & per Epistolam Encyclicam his literis adjunctum declaravimus, Propositiones illas & opiniones esse Cornelii Jansenii à Sanctitate vestra damnatas disertis & manifestis verbis. Quam enim auctor ille usurpatione privata novam doctrinam sub specie veteris inducebat, necessum fuit ut Apostolica Sedes judicio lato ex publica & antiqua traditione refelleret. Rursus tentantibus Jansenistis Innocentii Rescriptum eludere facta distinctione quaestionis juris & facti, Galliarum Antistites Synodali Epistola Alexandrum VII. Successorem Innocentii anno 1656. certiore reddiderunt, declarantes se firmissime credere, Doctrinam Jansenii, quam opere suo ille explicavit in propositionum confixarum materia, Pontificia Constitutione fuisse damnatam. Id vero postquam Alexander absque ulla ambiguitate Kalendis Novembris ejusdem anni definivit, quanta reverentia Galliarum Praesules Pontificiam Constitutionem susceperint, constat ex iteratis Epistolis ad eundem Pontificem, atque ex Synodalibus Comitibus anni 1661. & 1675. Quae omnia, cum legi possint eruditis notationibus illustrata in Controv. 17. memorati P. Joannis Laurentii Czepanski, nec non postrema Parte Documenti Pastoralis Archiepiscopi Cameracensis, nos brevissima narratione complectebamur.

18.
Probatur ex
confessione
propria.

Tandem confessione suorum Janseniani revincuntur. Ipse Jansenius extremis Tabulis de Opere suo haec protulit: Si Romana Sedes aliquid mutare voluerit, sum obediens filius; atque cap. 29. libri

Proemialis scripserat: Mibi constitutum erat, eandem quam ab infantia secutus sum, sensuum meorum ad extremum spiritum usque ducen sequi Romanam Ecclesiam, & beatissimi Petri in Romana Sede Successorem. Super illam Petram aedificatam Ecclesiam scio. Quicumque cum illo non colligit, spargit, apud quem solum incorrupta Patrum servatur haereditas. Quidquid ab ista Petri cathedra, in cujus communione à teneris vixi, & porro vivere & mori fixum est, ab isto Christi Domini nostri Vicario, ab isto Ecclesiae Christianae universae Capite, Moderatore, Pontifice praescriptum fuerit, hoc teneo: quidquid improbatum improbo, damnatum damno, anathematizatum anathematizo. Sequantur ergo Jansenistae Romanam Ecclesiam non solum dogmatum, sed etiam sensuum suorum judicium proferentem: atque ne dispergant, dum volunt colligere, quidquid ipsa improbat, improbent, & anathemate damnent quidquid damnat.

Antonius Arnaldus fatetur quaedam esse Facta, quae spectant ad Traditionem, nullo pacto conjuncta cum illo pronunciato Theologorum, qui volunt Ecclesiam non esse in factis dijudicandis immunem ab erroris periculo. Idem scribit Vallonius, & Defensor Silentii obsequiosi, alique sectae homines, apud Ill. Archiepiscopum Cameracensem P. 1. & 3. Verum est, quod negant id de Facto Janseniano valere. At è suismet positionibus refutantur. Docent enim facta quaedam absque erroris periculo dijudicari, quoniam dici plane & omnino non potest hujusmodi facta non esse revelata, cum habent cum perpetua Traditione vinculum connexionis. Sed, ut paulo ante dicebam, est in Ecclesia derivata à Patribus traditio circa libertatem & gratiam, à qua Traditione num deflectat sensus Jansenii optime debet percipere Magistra veritatis Ecclesia. Igitur in dijudicando Facto Janseniano erit ab omni periculo Apostolica Sedes immunis.

CAPUT VI.

Ad ea, quae obijciunt Jansenistae, responsio.

SUMMARIUM.

1. Usque ad 9. solvuntur variae objectiones.

10. Stabilitur prior conclusio.

1.
Obiectio prima
solvitur.

STRUUNT nunc aciem, ut evertant superius dogma, Sectarii. Ac primo texunt catalogum Scriptorum, qui affirmarunt judicium Pontificis in diri-

mendis quaestionibus facti esse obnoxium periculo erroris. Quod tradunt Cardinalis Turrecremata lib. 2. de Ecclesia cap. 46. Bellarminus lib. 4. de Summo Pontifice

fice cap. 12. Petavius lib. 1. de Pœnitentia publica cap. 1. & alii Scriptores innumeri. Verum respondendum est, opinionem istorum veram tantummodo esse in quæstionibus facti personalis; neque in omnibus, sed in iis duntaxat, in quibus crimen aut error alicui personæ tribuitur ex sola hominum relatione, quemadmodum in damnando latrone & sola depositione testium posset errare Iudex. At plura sunt facta, etiam personalia, quæ cum certis indicis dignoscantur, non solum infallibilitatem fidei habere possunt, sed etiam naturalem evidentiam, ut dum attente perlegens librum aliquem, in eo video propositionem expresse conscriptam, quemadmodum habet Iudex evidentiam de homicidio latronis, si viderit perspicue illum infligere vulnera, & hominem interficere. Ita neque in hac quæstione facti, *An quinque propositiones sint in Janzenio*, dici potest Ecclesiam errasse, cum librum viderit, legerit, assiduoque examine cribraverit. Quamquam huic definitioni, *Propositiones istæ in sensu, quem habent, damnato, excerptæ sunt de libro Janzenii*, non assentimur assensu naturali, sed fidei, ob hæreticum sensum singulis hærentem; quem talem esse definit Ecclesia non ex verbis expressis, aut æquivalentibus, sed ex dogmate in talium verborum significatione contento: id est, quia ex libro illo derivatæ creduntur, non tantum quoad verba, sed etiam, & præcipue quoad sensum verbis singularum propositionum expressum. Ad summum ergo posset errare Ecclesia in facto tantum historico: quale foret, hunc librum E. G. revera fuisse à Cornelio Janzenio conscriptum; id vero prudentissime supponit ex nomine quod præfert Auctoris, ex hominum consensu, ex Janzenistarum ipsorum confessione.

2.
Obijciunt 2.
Rejiciunt.

Reponunt Janzenistæ. At Innocentius X. & Alexander VII. quinque propositiones damnarunt ex sola relatione quorundam Episcoporum Galliarum. Est ergo hæc quæstio facti, in qua potuit Ecclesia in errore versari. — Respondemus splendidissime Janzenianos mentiri; nam post consultationem Episcoporum Galliarum, adhibitam Romæ diligentiam, quæ non a jure desiderari non poterat, librosque Janzenii maturo examine fuisse lustratos, manifestum est ipsorum Romanorum Pontificum testimonio, & rerum gestarum narratione in priori capite hujus disputationis præmissa.

3.
Obijciunt 3.
Refutatur.

Inquiunt, longiorem esse librorum Janzenii textum, nec videri verisimile

Pontifices hujus Scriptoris mentem penitus fuisse scrutatos. Verum hæc sunt triplici responsione jam contracta & illisa. I. quia non plura scripsit Janzenius magno Protoparente Augustino, cujus de gratia doctrinam Romana tenet Ecclesia. II. quia sensus Janzenii sua sponte ex iis, quæ docet de superiori delectatione injiciente vinculum liberati, evidentissime erumpit. III. quia per biennium selecti Theologi universum Janzenii Opus accurate versarunt: neque ad omnia illius Auctoris placita directe spectat animadversio Censuræ, sed ad quinque positiones obvias, certisque capitibus coarctatas.

Contendunt insuper Janzenii gregales illius sensum non aliunde disquirendum, nisi ex rigidissimis regulis ac præceptionibus artis criticæ. Respondemus autem bellam hanc esse lusionem. Ars enim Critica tradit quasdam regulas ad judicandum germanitatem, ætatemque Scriptorum, quæ disciplinarum sunt instrumenta; & nihil valet ad pronuntiandum de Scriptorum illorum veritate, doctrina, & orthodoxia. Sic regulis Criticis, nempe ponderatione styli, notarum chronologicarum, contextuum, formæ disputationis, Synchronorum Auctorum, inquiri num Pœmander sit genuinum opus Mercurii, an prodierit primis Christianis sæculis, an Dionysio Areopagitæ libri de Divinis Nominibus sint accensendi, num Augustinus aut Gennadius scripserit Opus de Ecclesiasticis Dogmatibus, an Inscriptio hujus Numismatis, aut lapidis his aut illis Consulibus quadret, & consimilia plurima. Id vero quid, ut judicium feras an in Opere Mercurii sit Catholica de Trinitate Doctrina, sive in libris Dionysii tradatur Verbi Divinitas, sive in eo, qui inscribitur de Theologicis Dogmatibus extant vestigia Pelagianismi, sive in hoc ære vel marmore sint aureæ latinæ vocabula? Hoc te non Critica docet, sed vel dogmatum scientia, vel ars disputandi, vel grammatica, vel alia demum facultas, ad quam inquisitio illa pertinet. Ergo ex præceptionibus Criticis, v. g. ex collatione *Martis Gallici*, disquires num Janzenius scripserit librum, *Augustinus*: ex Epistolis agnosces an Bajonæ editus, an limatus Ypri. Doctrinam ab eruditione Theologorum, & Orthodoxiam à judicio Apostolicæ Sedis perquiras, necessum est.

4.
Obijciunt 4.
Repellunt.

G g 3

Persistunt

5.
Obiectio 5ta
reprimatur.

Persistunt obiectare Janseniani distinctionem duplicis Facti, quorum unum dicatur Personale, aliud Dogmaticum commentationem esse recentiorum Scholasticorum, atque antiquioribus Theologis incompertam. Respondemus ex adverso, primum hanc distinctionem non esse adeo novam, ut jactitant, cum in terminis tradatur etiam à Clero Gallicano in libro, cui titulus *Relationes des Deliberations du Clerge de France*, ante plures annos conscripto. Dicimus præterea, quod etsi hæc distinctio sub iis verbis non inveniatur in Antiquorum lucubrationibus, frequentissima est tamen, si rei significatio attendatur, eoquod non tantum dogmata, sed etiam hæreticorum libri, librorumque doctrina quovis Ecclesiæ sæculo proscripta fuerint. Addimus, omnes hæreses quasdam intulisse quæstiones, quibus diligentius Catholica Fides defenditur; ac talem esse quæstionem de Factis dogmaticis.

6.
Obiectio 6ta
tolitur.

Affirmant Jansenistæ, Factum, de quo controversitur esse factum quoddam decimi septimi sæculi, nullatenus dirimendum per vetusta Ecclesiasticorum dogmata traditione. — In promptu autem responsio est, novum quidem esse factum istud, si spectetur scriptio libri, & propositionum enunciatio, quo sensu nova fuit quælibet hæresis cum primum coepit vulgari. Non est autem novum comparate ad doctrinam Fidei, cum repugnet dogmatibus perpetuo in Ecclesia explicite, aut saltem implicite creditis.

7.
Obiectio 7.
reiciatur.

Producunt exemplum Vigilii Papæ, qui olim tria *Capitula* decretorio iudicio probavit, quæ postea damnavit quinta Synodus: ideoque aut iudicium Vigilii, aut iudicium quintæ Synodi circa Factum Dogmaticum falsum erit. — At istud argumentum contra Jansenistas retorquetur. Enimvero, ut diximus, iudicium à V. Synodo, & à Romano Pontifice de tribus *Capitulis* prolutum est omnino irrefragabile & firmissimum, & tamen versatur circa Factum Dogmaticum. Igitur neque Synodus Oecumenica approbata à Pontifice, neque ipse Pontifex errori unquam subijcitur in dirimendis Factis Dogmaticis. Jam vero quod asserunt Vigilium Papam tria *Capitula* approbasse, falsum est penitus. Concilium Chalcedonense in suas Sedes restituerat Theodoretum atque Ibam, posteaquam impium Nestorium damnaverant; neque in ea Synodo dogmatice tria *Capitula* discussa sunt. Cum ergo de trium *Capitulorum*

damnatione ageretur, Vigilii Papa veritus ne contra definitionem Chalcedonensis Concilii à suis Sedibus Theodoretus exturbaretur, haud ignorans inimicorum ejus machinamenta, prudentissime obstitit: & cum anno 548. scripsit *Judicatum*, & tria *Capitula* damnavit, adjecit clausulam, *Salva in omnibus reverentia Synodi Chalcedonensis*. Ob eandem causam die 14. Maji anno 553. damnatis à V. Synodo Tribus *Capitulis*, timens aliquid fuisse innovatum in Causa Theodoretæ, & Ibæ, quos Synodus Chalcedonensis pristina decoraverat dignitate, edidit adversus Quintam Synodum *Constitutum*. Caterum ubi Vigilio compertum est, nullum à Synodo V. anathema pronuntiatum contra Personas Theodoretæ & Ibæ, sed tantum adversus istorum scripta; solus enim Theodorus Mopsuestenus duodecimo Synodi anathematismo cum suis scriptis damnatur: Vigilii Synodum, simulque trium *Capitulorum* condemnationem firmavit. Animadvertas hoc loco, magna fraude Apologistas Jansenii scribere eandem causam fuisse Theodori, & duorum aliorum Episcoporum, ut inferant Theodoretum & Ibam à Synodo Chalcedonensi absolutos, & à V. Synodo fuisse damnatos. Est enim una, eademque Causa in quantum spectat ad doctrinam trium *Capitulorum*, non quantum attinet ad trium Episcoporum personas.

Rursus opponunt Jansenistæ factum Honorii, quod potest hac, vel simili argumentationis forma proponi. 8.
Obiectio
8va decla-
ratur. Habemus iudicium Ecclesiæ in quæstione Facti Dogmatici Janseniano simillimi fallax & erroneum in Causa Honorii, quem Sexta Synodus tanquam Monothelitam damnavit, non ex aliquorum relatione, sed ex Epistolis ejusdem Honorii ad Sergium. Etenim quemadmodum olim instituta fuit quæstio, an hæresis asserentium unam in Christo voluntatem contineretur in Epistolis Honorii; ita nunc controversitur an sensus hæreticus quinque propositionum contineatur in libro Jansenii. At in priori quæstione falsum iudicium protulit Synodus Oecumenica. Potuit ergo similiter falli in hac de facto Janseniano quæstione Romanus Pontifex.

Respondeo quæstionem de anathemate dicto adversus Honorium perplexam esse, nullatenus tamen suffragari Jansenii Apologistis. Onuphrius Panvinius, Baronius, Severinus Binius, & alii permulti arbitrantur Acta Sextæ Synodi fuisse falsata, nec levi ducti ratione, sed argu-

argumentationibus plurimis in libris de Incarnatione proponendis. Dilabatur, juxta horum sententiam, prædicta argumentatio: neque enim verum est Sextam Synodum dixisse anathema Honorio, quod narrare nequaquam prætermisissent Theophanes & Gregorius Monachus Græcus, qui ex autographis voluminibus gesta in hac Synodo literis consignantes Honorii damnationis non meminerunt. Censent alii damnatum à Sexta Synodo Honorium, non quod hæresim Monothelitarum in Epistolis ad Sergium docuerit, sed quod hæresi illi quodammodo indulserit, non satis prudens in fovenda familiaritate cum Sergio, neque in oppugnanda hæresi nimis sollicitus. Atque in hac pariter sententia argumentatio illa exarescit. Potest enim probari igenua fides Honorii, tamen non probetur Oeconomia. Nonnulli cum Turrecremata lib. 2. de Eccl. cap. 93. putant Concilium revera errasse in questione facti: sed neque hæc responsio juvat Jansenistas; quoniam eo loco Turrecremata scribit, ideo Patres fuisse deceptos, quoniam de Honorio judicant, non ex ejus Epistolis (in quarum una de duplici in Christo voluntate alium habetur silentium, in altera Honorius Sergium tantummodo hortatur, ut devitet vocabuli novitatem; & consequenter neque una, neque altera Epistola poterat sensum Honorii demonstrare) sed pronunciarunt judicium *ex falsa informatione, & ex falsis rumoribus*. Unde ad summum sequitur potuisse Ecclesiam errare in definienda Facti Jansenii questione, si rigidiori Censura judicium pronunciasset ex sola quorundam Episcoporum relatione; quo in casu Factum diceretur historicum, non Dogmaticum. Petitidier scribit questionem Honorii ad hanc minime pertinere, quoniam Honorii Epistolæ non continent judicium Pontificis definientis ex Cathedra, & docentis universalem Ecclesiam; sed commonentis tantum Constantinopolitanos præfules. Judicium vero de propositionibus Jansenianis, definitivum esse, publicum, universale, & Apostolicis Censuris communitum, nullus ignorat. Noster demum Desirat in *Honorio Vindicato* probat judicium Sextæ Synodi ferre Epistolas Honorii male in Græcam linguam translatas, non latinum exemplar; sed de Honorio alibi.

9.
Obiectio 9.
declaratur.

Adhuc Jansenistæ argumentantur. Hæc enunciatio: *Quinque propositiones hæresim continentes damnatæ sunt in sensu Jansenii*, æquivalere his duabus, *Quinque propositiones hæresim continent*, &

Quinque propositiones sunt in libro Jansenii: quarum prima est purum dogma, altera purum factum. Igitur judicium de hac postrema ambiguum & incertum est, etiam prout primæ conjungitur; quidquid enim de se est dubium, ubicunque ponitur, dubium incertumque est. — Resp. nego consequentiam; primo quia etiam de puro facto, quod non pendet à sola hominum consultatione & relatione, quale est in hoc libro, quem omnes videre ac legere possunt, contineri hæreticam aliquam propositionem, et meâ sententiâ Pontificis judicium irrefragabile & invictum, præsertim si Fidelibus proponatur credendum, & jramento confirmandum. Deinde licet hæc propositio, *Quinque illi articuli extant in libro Jansenii*, solitarie & divisim accepta non esset objectum certæ & invariabilis definitionis; est tamen, si cum priori, id est, cum dogmate conjungitur. Nam si dixerò, E. G. *Christus non est Deus & homo juxta sensum Nestorii*, hæc sane enunciatio æquivalere duabus, *Christus non est Deus & homo*, & *Christum esse Deum & hominem docuit Nestorius*. At quoniam prima Propositio est dogma fidei secundum impiam doctrinam Nestorii, non debet utraque accipi solitarie, sed conjunctim; atque hoc pacto accepta redolet dogma firmissime Apostolica auctoritate damnatum. Atque ex dictis reliqua omnia Jansenianorum objecta in nihilum recidunt.

CONCLUSIO.

Postrema hac dissertatione universa Jansenianæ Hæreseos machina evertitur. Prolatas à Jansenio quinque Propositiones, prædamnatas ab Augustino, digna Censura proscriptas, ac suprema auctoritate anathematizatas, quantum patiebatur ingenium, otiumque nostrum, demonstrare curavimus. Neque est, cur moremur studentium juvenum progressionem refellendo etiam defensores *obsequiosi silentii*; eos scilicet, qui *Formulario* subscribunt simulatione & hypocrisi, interiori animo à Jansenii sensu non alieni. Hi quippe errorem obtinent sola fallaci opinione, quod Ecclesia in questione Facti Janseniani dirimenda potuerit errare. Id verum non esse hætenus commonstravimus. Sed, etiamsi hac in re Apostolica Sedes obnoxia esset errori, quod ab omnium mente avertat Spiritus veritatis, non est quomodo homines isti excusare se valeant. In *Formulario* exhibentur quinque propositiones, ut excerptæ ex libro, cui titulus

10.
Stabilitur
prior Con-
clusio.

Augu-

Augustinus, & damnata in sensu ab Auctore intento, absque ulla ambiguitate verborum; ita ut mendacissime profiteatur obedientiam Ecclesiae quisquis hoc idem jurejurando confirmare detrectat. Sed & se ipsos obstringunt gravissimo perjurii crimine: quoniam Alexander VII. veram, ac totalem obedientiam se velle declaravit, nec aliquam tam in gravi negotio exceptionem seu restrictionem unquam admittiturum: uti testatur in Bulla *Vinea Domini* data anno 1705. Clemens XI. Si autem hunc in exponenda Prædecessoris sui mente, vel in damnanda hæc nova jurandi methodo, similiter errasse autumabunt; videant se Pastori universalis Ecclesiae hoc etiam denegare, quod

definire valeat quale sit licitum, & quale illicitum Juramentum. Si autem hoc non audeant asserere; abstineant prorsus à Juramento, quod Pontifex perniciosum, & impium esse declarat. Nec Pontifex tantum, sed & Theologi prorsus omnes; necnon è Secta Janfeniana quamplurimi, qui cæteris perjurii crimen obijciunt. Nescio tamen, an istorum pervicacia illorum superet impietatem. Meminerint scriptum in lege Domini, Exodi xx. 7. *Nec enim habebit infontem Dominus eum, qui assumpserit nomen Domini Dei sui frustra*: quod & Gentes tanquam Deorum Oraculum apud Herodotum servaverunt:

Ἀλλ' ὅρκῳ πᾶς ἐστὶν ἀνόμιμος, καὶ ἐπὶ χεῖρες,
Οὐδέ ποδες. κρηπνῶς δὲ μετέρχεται εἰς οὐκ πάσῃ
Συμμάχῳς ὁλέσῃ γενεὴν, καὶ οἶκον ἅπαντα.

Id est,

*At Juramento quædam est sine nomine proles,
Trunca manus, & trunca pedes; tamen impete magno
Advenit, atque omnem vastat stirpemque, domumque.*

Legant & Zachariæ Prophetiam cap. v. vers. 3. & 4. Ego namque ut librum ad extrema perducam, & novissima conferam primis, hæc, aliaque scripta omnia Romanæ Ecclesiae Pastori & Capiti omnino subjiciens Pelagianam, Semipelagianam, Lutheranam, Calvinianam, &

Janfenianam hæresim, cæterasque omnes damno atque anathematizo, non obsequioso Janfenistarum silentio, sed manifesta confessione, sincero corde, ac simplicissimo, apertissimo, purissimoque jurejurando.

DE